

Dosarul nr. 3ra-138/22
2-20004978-01-3ra-10022022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V.Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, VI.Clima, E.Palanciuc)

Î N C H E I E R E

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Axenia Tocan,
în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în contencios administrativ
depusă de Axenia Tocan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind
obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,
împotriva deciziei din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respins apelul depus de Axenia Tocan împotriva hotărârii din 11 martie 2021
a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 14 ianuarie 2020 Axenia Tocan a depus cerere de chemare în
judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de
Asigurări Sociale cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual
favorabil.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că în perioada 1 septembrie 1994 –
8 iunie 1998 a efectuat studiile la Colegiul Industrial și de Construcții din Chișinău,
obținând diploma de studii superioare scurte seria AC 008412, număr de înregistrare
318 din 6 iunie 1998, iar în perioada 1 septembrie 1998 – 30 noiembrie 2000, a făcut
studiile la secția zi a Universității Tehnice a Moldovei, fapt confirmat prin adeverința
eliberată din arhiva UTM la 28 mai 2019 cu nr. 02/2-885.

Reclamanta a specificat că, reieșind din faptul că conform prevederilor
legislației în vigoare la data obținerii actului de finalizare a studiilor, Colegiul
Industrial și de Construcții din Chișinău, era instituție superioară de învățământ, iar
la absolvire se eliberau Diplome de studii superioare scurte, a solicitat Casei
Naționale de Asigurări Sociale să se expună asupra includerii în stagiul de cotizare
necontributiv a perioadelor de studii efectuate la secția de zi în Colegiul Industrial
și de Construcții (01.09.1994 - 08.06.1998) și în Universitatea Tehnică a Moldovei
(01.09.1998 - 30.11.2000).

Însă, prin demersul nr. T-2268/19 din 29 octombrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat că perioada studiilor în cadrul Colegiului Industrial și de Construcții din Chișinău nu pot fi considerate studii în instituție de învățământ universitar superior de zi și temeii de a fi inclusă în stagiul de cotizare nu este.

Nefiind de acord cu decizia enunțată și întru respectarea procedurii prealabile, la data de 19 noiembrie 2019, Axenia Tocan s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, solicitând recunoașterea studiilor efectuate în perioada 1 septembrie 1994 – 8 iunie 1998 la Colegiul Industrial și de Construcții din Chișinău și în perioada 1 septembrie 1998 – 30 noiembrie 2000 la Universitatea Tehnică din Moldova ca studii efectuate în instituțiile de învățământ superior de zi cu includerea acestora în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei ca perioade necontributive.

Prin răspunsul cu nr. T-2533/19 din 24 decembrie 2019, reclamanta a fost informată precum că perioada studiilor în cadrul Colegiului Industrial și de Construcții din Chișinău, nu poate fi considerată ca studii în instituție de învățământ universitar superior de zi, ci studii într-o instituție de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, în conformitate cu art. 15 alin. (1) lit. h0 din Codul educației.

În opinia sa, actele administrative sus-enunțate sunt neîntemeiate și ilegale, deoarece autoritatea publică pârâtă a interpretat eronat legea, deoarece nerecunoașterea diplomelor eliberate de către colegii, în condițiile stabilite de legislația în vigoare la data obținerii actului de finalizare a studiilor, duce la încălcarea principiului egalității în drepturi, în acest sens fiind admisă și o discriminare a persoanelor care au studiat și obținut acte de finalizare a studiilor în condițiile Legii învățământului nr. 547/1995, nebeneficiind de drepturile oferite de legislație, cum ar fi includerea perioadei studiilor în stagiul de cotizare necontributiv la stabilirea pensiei.

Or, Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, a fost aprobată în anul 1998, perioadă în care învățământul superior se realiza în instituțiile de învățământ superior: colegii, universități, academii și institute respectiv, iar astfel, prevederile acesteia nu pun accent pe învățământul universitar, deoarece la momentul aprobării în Republica Moldova, conform prevederilor Legii învățământului nr. 547/1995, era de scurtă durată (colegii) și universitar.

Totodată, potrivit reclamantei art. 2 alin. (1) al Legii nr. 1544/1993 la care a făcut referință organul de asigurări sociale, ca una din condițiile imperative impuse de lege pentru stabilirea pensiei, este irelevantă cazului, deoarece dânsa nu a solicitat stabilirea pensiei, ci doar confirmarea stagiului de cotizare contributiv și necontributiv.

Din considerentul că Casa Națională de Asigurări Sociale a acționat ilegal, refuzându-i neîntemeiat în vederea confirmării stagiului de cotizare contributiv și necontributiv, Axenia Tocan a depus prezenta acțiune, solicitând în urma concretizării acțiunii: recunoașterea studiilor efectuate în perioada 1 septembrie 1994 – 8 iunie 1998 la Colegiul Industrial și de Construcții din or. Chișinău ca studii efectuate în instituție de învățământ superior de zi și includerea acestora în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei ca perioadă necontributivă cu eliberarea confirmării stagiului de cotizare pentru perioada necontributivă și a stagiului de cotizare pentru

perioada contributivă în ramura civilă efectuat până la 24 octombrie 2003; recunoașterea studiilor efectuate în perioada 1 septembrie 1998 – 1 ianuarie 1999 la Universitatea Tehnică a Moldovei ca studii efectuate în instituție de învățământ superior cu includerea acestora în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei ca perioadă necontributivă.

Prin hotărârea din 11 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Axenia Tocan a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 9 aprilie 2021 Axenia Tocan a depus apel nemotivat, care ulterior la data de 5 iulie 2021 a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate cu pronunțarea unei decizii noi, de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 232 din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii contestate la data de 11 martie 2021 (f.d.116), iar hotărârea motivată a fost notificată apelantei Axenia Tocan în data de 8 iunie 2021 (f.d.140). Astfel, depunerea apelului nemotivat în data de 9 aprilie 2021 (f.d.120) cât și motivarea acestuia prezentată la data de 5 iulie 2021 (f.d.144) sunt în termen.

Prin decizia din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Axenia Tocan împotriva hotărârii din 11 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Invocând ilegalitatea deciziei enunțate, la data de 15 decembrie 2021, Axenia Tocan a contestat-o cu recurs nemotivat, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei decizii noi, de admitere a acțiunii.

Casa Națională de Asigurări Sociale fiind notificată privitor la depunerea recursului Axeniei Tocan, la data de 1 martie 2022 a depus referință, solicitând respingerea recursului cu menținerea deciziei din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Axenia Tocan, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

La rândul său, art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, reglementează expres că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Prin prisma normelor enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat public în data de 17 noiembrie 2021 (f.d.192), iar la data de 15 decembrie 2021 Axenia Tocan a depus recurs nemotivat, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei decizii noi, de admitere a acțiunii (f.d.211-212).

Concomitent, din materialele cauzei, instanța de recurs reține că copia deciziei motivate a instanței de apel a cărei casare a fost solicitată de recurenta în prezentul recurs nemotivat a fost recepționată de Axenia Tocan la data de 17 ianuarie 2022, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d.215).

Aici, Colegiul reține că actul judecătoresc motivat contestat a fost expediat de Curtea de Apel Chișinău la domiciliu indicat de apelanta-recurentă în motivarea apelului (f.d.144), domiciliu, care de altfel coincide cu cel indicat în acțiunea în contencios administrativ, cât și în cererea de recurs nemotivată, anexate la dosar (f.d.2, 212).

În conformitate cu art. 97 din Codul administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Totodată, potrivit art. 109 din același cod, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Iar în sensul art. 63 alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil.

Colegiul reține că prin Legea privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative nr. 133 din 15 noiembrie 2018, a fost schimbată numerotarea unor articole din Codul civil. Respectiv, în redacția Codului civil modificat prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018, instituția calculării termenului este reglementată de Titlul IV Capitolul I, art. 383-390.

Instanța de recurs relevă că deși Codul administrativ prevede de iure calcularea termenelor în procedura administrativă în conformitate cu art. 259-266 din Codul civil, de facto urmează a fi aplicate prevederile art. 383-390 din Codul civil în redacția Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018.

Având în vedere cele expuse, instanța de recurs reține la caz art. 385 din Codul civil, potrivit căruia dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua

survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Deci, în speță, termenul de prezentare pentru Axenia Tocan a motivării recursului și-a început curgerea la data de 18 ianuarie 2022, ziua imediat următoare datei recepționării copiei deciziei motivate de către recurentă (f.d.215) și a expirat în data de 16 februarie 2022.

Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, recurenta Axenia Tocan, nu a depus motivarea recursului, motiv pentru care survin consecințele art. 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ – recursul se declară inadmisibil, când motivarea recursului nu a fost depusă.

Sub aspectul dat completul notează că, recursul depus împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Respectiv, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură să facă vizibile ilegalitatea deciziei contestate.

Recurenta Axenia Tocan nu s-a conformat prevederilor legale și a formulat o simplă cerere de recurs nemotivată, fără a evidenția motivele ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la manifestarea dezacordului față de soluția pronunțată în apel. Această circumstanță face imposibilă exercitarea controlului judiciar de către instanța investită cu soluționarea căii de atac respective.

Or, în recurs nu este suficientă simpla expunere a dezacordului cu soluția instanței judecătorești, ci este necesară motivarea cu indicarea temeiurilor de ilegalitate pe care se întemeiază calea de atac, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o decizie neîntemeiată. Condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implică determinarea greșelilor anume imputate instanței ierarhice inferioare, cu expunerea argumentată a criticilor în fapt și în drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că circumstanțele descrise supra evidențiază caracterul echivoc al recursului depus de Axenia Tocan, or, ultima fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea motivării recursului în termenul stabilit de lege, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Din aceste considerente, ținând cont de faptul că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Van Harn împotriva Germaniei) și având în vedere că în cazul examinării recursului depus de Axenia Tocan, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l declara inadmisibil prin prisma aspectelor sus-enunțate.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios

administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții
Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Axenia Tocan, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron